

Ленинә бәәсн газрт

Ленинградт, Петроградск халхд, Ленинә нертә уульнцд (урднъ Широкий гидг уульнцд) 48-9 номертә гер холд нернъ гарч медгдсмн. Энүнд А. И. Ульянован болн терүнә залу М. Т. Елизаровин бәәсн 24-ч номертә пәтрт Владимир Ильич Ленин эмиграцас хәрдж ирснәс авн нуучвд гарч бултсн бдрмүд—1917 джилин апрелин 4(17-с) авн июлин 5(18) күртл бәәсмн.

1927 джил Алдр Октябрьск социалистическ революцин 10 джилин ббнин бмнхн, эн пәтрт В. И. Ленинә Музей сектдлә. Терүнәс нааран кесг минъгън советск улс болн мана газдин орн-нутгудин иньгүд джил болгън эн тууджлгч газрт дурн-седклән тәвдж ирцхәдх хәләцхәнә. Энүнд цуг күч-көлсчрин алдршгсн залач болн багш, Алдр Октябрьск социалистическ революцин бурдәггәч болн гардач гидж Ленинә тускар келцхәнә. Терүнлә хамдан эн Музейд бәәсн тоот Лениниг энъгин, ик санан уга күн гидж медүлнә.

Энүнд ирцхәсн улс Ленинә гарар бичсн тоотсиг, Ленинә бичсн статяс барлгдсн „Правдә“ газетиг, 1917 джилд барлгдсн Ленинә дегтрмүдиг, Владимир Ильичин әлджәсн тоот юмсиг ик гидгәр онъган бгч сонъмсдж хәләцхәнә.

Меджә шидр бәәсн Торнео гидг газрас Петроградт бәәсн эгч Анна Ильинична нернд илгәсн: „Понедельник сб ирджәнәвдн, „Правдт“ зәнъглтн. Ульянов“ иим телеграммин фотографар салгәдх авсн хард, ирсн улсин онъг тусцхана.

Көдлмшчнр болн салдсмүд, Финляндск вокзалин площадът Ленинә байртагъар харгәлдсн цагиг үзүлсн Моравов зурачин зурсн зургин фото бәәнә.

В. И. Ленинә „Апрельск тезисмүдин түрүн бичсн темдглснә, фотогъар цокдж салгәсн хар күрл цагъан доск деер тәвгдсн бәәнә. Эн цуг бийнъ лист цаасна дөрвнәнъ, болв энүнд деер социалистическ революцин диилврин төлә кеджәх ноолдлгъна алдршгсн зура цаәлгәддх бичгдсмн.

Олн әмтсиг социалистическ халхур тусхах эрки төр хагълхиг партъ эклв. Олн әмтсин төлә ноолдлгъиг Ленин толгъалв. 1917 джил Петроградск көдлмшчнр хамгин ик олн дунд, салдсмүд болн матросмүд дунд Ленин көдлв. Петроградск фабриксин болн заводмүдин кесг минъгън көдлмшчнрин хургудар, олн әмтсин съездсәр болн конферендсәр Ленин босдж үг келджәхиг пәтр-музейн кесг экспонатс үзүлджәнә.

1917 джилин майин 12-т, бдгә цагин бәәдлин тускар келсн Ленинә докладиг Путиловск заводин көдлмшчнр ягәдх икәр онъган бгч сонъсджахиг Бродск зурачин зургас цокдж авсн фото үзүлджәнә. Крестьянск депутатнрин Цугсоюзин 1-ч съезд деер Ленинә босдж үг келдгъиг зурач Васильевин зүрг үзүлджәнә.

Ленинә, дегд икәр, цуцрлтан уга көдлмдиг терүнә пәтрт ирсн улс илднъ үздж медцхәджәнә. Партин цуг үүлдвриг бдр-бур гардн бәәдх, олн әмтс дунд бдр болгън гишнъ босдж Ленин үг келдг билә. Зуг апрель болн май сармүдт күч-көлсчрин хургудар болн митингсәр 28 дакдж Ленин босдж үг келв, тер хургудин кесгднъ 10-12 минъгън улс орлцхав. „Правда“ газетин редактор йовхдан Ленин терүнд бдр болгън статяс бичдг билә, тегәд бичләрн негиг биш, бдртән кесг статяс бичдг билә. Эн тоот цуг, Ленинә агъу ик чидлин күчллгъ керглдг билә. Тер цагла Ленинә гарлцсн саддунъ кесг хонгтан чигн үздж эс чадад йовдг билә: Ленин көдлмштән брүн эрт одад, көдлмшәсн ора сб хәрдж ирдг билә, манъгъдур брүнднъ эн пәтртән бас уга болдг билә. Тиигәд кесг хонгтан даранднъ пәтртән бәәдг уга билә гидж Н. К. Крупская сандж келнә.

Болв көдлмшнъ ик болв

чигн Ленин чанъгъ, серглин, олн әмтнлә залгәлдата болдг билә. Ленин тал, пәтр-урнъ партин Центральн Комитетин чледлә хамдан энъгин, большевикүд көдлмшчнр чигн ирцхәдг билә. Теднлә Ленин бахмджтагъар уданд куунддг билә.

Тиим нег харгәдх куундснә тускар урдк Сан-Галин, заводин көдлмшч И. А. Овсяников хургин хббн эврәннъ хойр үүртәгъән Лениниг пәтр күртлнъ гаргъв гидж келв. Владимир Ильич ора болдж одсн бийнъ, төрт авл уга, тедниг герүри авч ирәд, цаәгъәр тоогъад, теднлә кесгтән седкләрн куундв. Гиичнриг Ленин гаргъхларн хойраннъ гаринъ атхдх мендләд, көдлмштән диилвргә болтн гив.

Большевикүдин партиг болн терүнә вождь Лениниг бултдж, нуувчинәр көдлдгт орулсн июлин эклцәр эклсн ниргсн залгәлдата йовдлмүдиг пәтр-музейд ирцхәсн улс терүнд тәвгдсн экспозицсәр меддж чадцхасн.

Большевикүдин бләмә олн әмтн дунд хурдар бсдж делгрв. Петроградт, июнин 18-д большевистск революционн лозунгсин күчллгъәр болсн демонстрацд эн нег үлү тодрха сәәнәр медгдв.

Фото бәәнә. „10 министрмүд-капиталистнр уга болтха!“ „Цуг йосн көдлмшчнрин, солдатск болн крестьянсин депутатнрин Советд бггдтхә!“ гисн лозунгс демонстрацд йовх

көдлмшчнр авч йовцхасн энүнд бәәнә.

Хойр дола хончкад Невск проспектт болн хотл балгъсна нанъ чигн уульнцсар хорлтта халдан сонъсгдв. Революцин бмнәс галзурсн анддуд, көдлмшчнрин болн салдсмүдин июльск төвкнүн демонстрациг хацхав.

Июлин 5-д, брүн эрт Ленин тал пәтрүрнъ Я.М. Свердлов ирв. Сббнә юнкермүд болн хазгуд ирдж „Правдин“ редакц болн типограф бәәсн гермүдиг куучдх хамхлсна тускар Ильичд эн келв. Большевистск нанъ чигн организац бас куучгддх хамхлгдлж. Владимир Ильич эн сб „Правдин“ редакцд көдлджәд зуг хувнъ болад куучдх хамхлхас брәл час бмн гарад йовдж оч. Минъ энүнәс авн экләд бултдж нуувчинәр көдлх болдж шиидцхәсмн. Я. М. Свердлов эврәннъ усн ивтрдг уга пальтогъан Ленинд көдргәд, хоюрн хамдан Широкий уульнцд бәәсн пәтртән дакдж хәрү ирш угагъар хайдж йовцхав.

Хойр хонсна хббн, цаг зуурич правительствин зааврар, контрразведкин селмтә отряд эн пәтрүр Лениниг бәрхәр ирв... Юнкермүд булнъ болгънар негдлж, джбблн юмсиг буугъиннъ шормудар шаадж хәәцхәв, эс хәәсн газр уга: герин чердакт, подвалд, гериг эргәд хә

(Чилгнъ дарук номерт.)